

GABRIEL GARCÍA

MÁRQUEZ

Prisiminimai apie mano liūdnąsias kekšes

Alma littera

I Tais metais, kai man sukako devyniasdešimt, užsi-
geidžiau sau padovanoti vieną beprotiškos meilės
naktį su nekalta paaugle. Prisiminiau Rosą Kabar-
kas, nelegalaus viešnamio šeimininę, paprastai įspėdavusią
savo geruosius klientus apie ką tik gautą naują laisvą mergi-
ną. Ir nors niekada nepasidaviau nei šiai, nei jokiai kitai iš
daugybės jos gašlių pagundų, tačiau mano tyrais principais
ji netikėjo. Morale – tai irgi tik laiko klausimas, sakydavo
suktai šypsodamasi. Buvo truputį jaunesnė už mane, ir aš
daugybę metų nieko apie ją nežinojau, tad ji galėjo būti ir
mirusi. Vis dėlto po pirmo skambučio atpažinau balsą ir be
jokių įžangų pareiškiau:

– Šiandien – taip!

Ji atsiduso: ak, mano liūdnasis išminčiau, kažkur dings-
ti dvidešimčiai metų, o kai vėl pasirodai, prašai neįmanomų
dalykų. Bet ji akimirksniu susitvardė kaip tikra profesionalė

ir pasiūlė tuziną žavių merginų, tik, atvirai pasakius, visos jos buvo naudotos. Pasakiau „ne“, man būtinai reikia nekal-
tos ir jau šiandakt. Ką nori įrodyti? – sunerimusi paklausė.
Nieko, atsakiau baisiai išsižeidęs, aš puikiai žinau, ką galiu ir
ko negaliu. Ji abejingai atkirto, kad išminčiai žino daug ką,
bet ne viską: šiame pasaulyje likusios tik tos Mergelės, ku-
rios, kaip ir tu, gimusios rugpjūčio mėnesį. Kodėl nedavei
man daugiau laiko? Įkvėpimas ateina mūsų neįspėjęs, atsa-
kiau. Bet galbūt jis gali palaukti, tarė ji, visada turinti daugiau
sveiko proto už vyrus, ir paprašė manęs bent dviejų dienų
kruopščiai ištyrinėti rinkai. Ir aš rimtai atrėžiau, kad mano
amžiuje tokių derybų valanda priligsta metams. Tada nieko
nebus, nukirto ji nedvejodama, bet vis tiek, velniai rautų, tai
tik dar labiau jaudina, paskambinsiu tau po valandos.

Būtų bergždžia ką nors aiškinti – aš toks bjaurus, ne-
gražus ir anachroniškas, kad žmonės mane pastebi per ki-
lometrą. Tačiau toks būti aš nenorėjau, todėl dėjausi esąs
kitoks. Bet šiandien nusprendžiau nuraminti savo sąžinę ir
laisva valia papasakoti, koks esu iš tikrųjų. Ir pradėjau nuo
nejprasto skambučio Rosai Kabarkas, nes, šiandienos po-
žiūriu, jis reiškia naujo gyvenimo pradžią tokiaame amžiuje,
kai dauguma mirtingųjų jau būna mirę.

Gyvenu kolonijiniame name saulėtoje Šventojo Nikola-
jaus parko pusėje, kur praleidau visas savo gyvenimo dienas
be žmonos ir be turtų, kur gyveno ir mirė mano tėvai ir kur
ketinu numirti ir aš, vienas, ir toje pačioje lovoje, kurioje gi-
miau, numirti kažkurią dieną, viliuosi, dar negreit ateisiančią
ir neskausmingą. Mano tėvas nusipirko šį namą per viešąjį

aukcioną devyniolikto amžiaus pabaigoje, žemutinį aukštą išnuomojo prabangioms vieno italų konsorciumo parduotuvėms, o sau pasiliko antrą aukštą, kur laimingai gyveno su vieno italo dukterimi, Florina de Dios Kargamantos, garsia Mocarto atlikėja, poliglote, pačia gražiausia, įspūdingiausiu talentu apdovanota moterimi, kada nors gyvenusia mūsų mieste: mano motina.

Namas erdvus ir šviesus, su stiuko arkomis ir grindimis, išklotomis Florencijos plytelėmis, ir ketveriomis durimis, atsiveriančiomis į ilgą balkoną, kuriame mano motina sėdėdavo kovo vakarais ir dainuodavo meilės dainas su kitomis merginomis, savo pusseserėmis. Iš balkono matyti Šventojo Nikolajaus parkas su katedra ir Kristupo Kolumbo statula, o už jų – upių uosto parduotuvės ir platus didžiosios Magdalenos upės horizontas, nusidriekiantis dvidešimt lygų nuo jos žiočių.

Namas turi tik vieną nemalonų trūkumą – dieną saulė paeiliui šviečia į visus langus ir visus juos turi uždaryti, jei nori pamiegoti po pietų įkaitusioje prieblandoje. Kai trisdešimt dvejų likau vienas, persikrausčiau į buvusį tėvų miegamąjį, prakirtau duris į biblioteką ir ėmiau pardavinėti iš varžytinių viską, ko nereikėjo pragyvenimui, ir mažne viską išsipardaviau, išskyrus knygas ir pianolą.

Keturiasdešimt metų dirbau telegramų redaktoriumi laikraštyje *El Diario de La Paz*, vadinasi, turėjau perkurti ir perrašyti vietine proza pasaulio naujienas, kurias gaudydavome žvaigždinėje erdvėje trumposiomis bangomis arba siunčiamas Morzės abėcėle. Šiandien šiaip taip gyvalioju

iš pensijos, kurią sukrapščiau iš tos šiandien atgyvenusios profesijos, dar kokį pinigėlį prisiduriu iš mažesnės pensijos, kurią gaunu kaip buvęs ispanų ir lotynų gramatikos mokytojas, beveik ašaras uždirbu iš sekmadieninės skilties, kurią be pertrūkio rašau daugiau nei pusę amžiaus, ir visiškai nieko – už savo muzikos ir teatro straipsnelius, kuriuos iš pagarbos mano asmenybei dažnai spausdina laikraščiai, kai į miestą atvažiuoja koks nors garsus atlikėjas. Niekada nieko kita neveikiau, tik rašiau, nors nesu apdovanotas nei pasakotojo pašaukimu, nei talentu ir nieko nenutuokiu apie dramos kompozicijos dėsnius; ėmiausi šito darbo tik todėl, kad pasitikiu daugybės savo gyvenime perskaitytų knygų šviesa. Paprastai šnekant, esu mirštanti veislė be nuopelnų anei šlovės, neturėsianti ko palikti savo įpėdiniams, nebent tik nuotykius, kuriuos, pasitelkęs visus gebėjimus, ketinu papasakoti šiuose savo didžiosios meilės prisiminimuose.

Savo devyniasdešimtojo gimtadienio rytą kaip paprastai pabudau penktą valandą. Kadangi buvo penktadienis, teturėjau vienintelę priedermę – pateikti savo parašu patvirtintą straipsnį, kas sekmadienį spausdinamą *El Diario de La Paz* laikraštyje. Simptomai, kuriuos jutau auštant, pranašavo tobulai nelaimingą dieną: nuo pat ryto gėlė kaulus, degė užpakalis, o po trijų mėnesių sausros dudenantis perkūnas grasino audra. Išsimaudžiau, kol plikėsi kava, išgėriau didžiulį puoduką su bičių medumi, suvalgiau porą maniokų paplotėlių ir užsivilkau lininį kombinezoną, kurį paprastai nešioju namie.

Tos dienos straipsnio tema, žinoma, buvo mano devyniasdešimtasis gimtadienis. Niekada negalvojau apie metus, kaip apie vandenį, kuris kapsi pro stogą, rodydamas, kiek mums dar liko gyventi. Nuo pat vaikystės girdėjau sakant, kad, žmogui mirus, didžiausiai giminių gėdai, utėlės, besiveisiančios jo plaukuose, siaubo apimtos išsilakstą pagalvėmis. Man tai buvo toks žiaurus įspėjimas, kad prieš eidamas į mokyklą leidausi nuskutamas visiškai plikai, o šiandien kelias likusias sruogas visada išsitrenku muilu nuo šuninių blusų. Vadinas, sakau sau dabar, jau nuo mažumės mano socialinio drovumo jausmas buvo geriau išugdytas už mirties jausmą.

Jau prieš keletą mėnesių buvau numatęs, kad mano gimtadienio skiltis nebus įprastinė aimana dėl prabėgusių metų, o atvirkščiai: senatvės šlovinimas. Pradėjau nuo to, kad ėmiau savęs klausinėti, kada gi aš suvokiau, jog esu senas, ir, manau, visai neseniai, tik prieš pat gimtadienį. Sulaukęs keturiasdešimt dvejų, kreipiausi į gydytoją dėl skausmo nugaroje, trukdančio kvėpuoti. Bet šito negalavimo jis nesusieikšmino: tai įprastas skausmas, būdingas jūsų amžiui, paaiškino jis.

– Tada, – pasakiau aš, – neįprastas tik mano amžius.

Gydytojas man užjaučiamai nusišypsojo. Matau, jūs filosofas, tarė. Tada pirmą kartą pagalvojau apie savo amžių senatvės terminais, bet greitai jį užmiršau. Įpratau kasdien pabusti su vis kitu skausmu, kuris, metams bėgant, keisdavo vietą ir pobūdį. Kartais mane sugriebdavo lyg mirties gniaužtai, o kitą dieną paleisdavo.